

- 382 30,5 **Sjedeme k hraničnímu přechodu Czernna - Malá Černná.** Odtud je okruh T. G. Masaryka veden dále kolem lázeňského parku zpět do Kudowy Zdrój v souběhu s červenou a modrou cyklotrasou, a to až ke křižovatce na ulici Buczka. Na ní odbočíme doprava. Po levé straně můžeme lázeňský dům Elizabeth a o kousek dále hotel Kosmos. Za ním sjedeme do ulice Stone. Odbočíme doprava a po pravém břehu říčky Bystrá projedeme vesnicí a za ní loukami až k mezinárodní silnici a **hraničnímu přechodu v Bělovsi**. Od hranice až ke kruhové křižovatce u **Itálie v Náchodě** dojedeme pro změnu 361 34,5 po trase č. 4095 ulicí Kladskou.

ČASOVÝ ROZVRH JÍZDY (bez zastávek pro středně zdatné)

Náchod, nám. - Běloves, hranice 10 min (3,5 km), Běloves, hranice - Malé Poříčí 5 min. (1,5 km), Malé Poříčí - Velké Poříčí, nám. 10 min. (3 km), Velké Poříčí, nám. - Hronov, nám. 5 min. (2 km), Hronov, nám. - Žďárky 20 min. (4 km), Žďárky - hranice Doly 10 min. (2 km), hranice Doly - Pstrážna, skanzen 10 min. (1 km), Pstrážna, skanzen - Pstrážna, kostel 10 min. (1 km), Pstrážna, kostel - rozcestí Pod Lelkovou Górą 20 min. (2,5 km), rozcestí Pod Lelkovou Górą - Jakubowice 15 min. (2 km), Jakubowice - Kudowa Zdrój, park 20 min. (4 km), Kudowa Zdrój, park - Czernna, památník 5 min. (1,5 km), Czernna, památník - Malá Černná, hranice 5 min. (1 km), Malá Černná, hranice - Běloves, hranice 15 min. (4,5 km), Běloves, hranice - Náchod, Itálie. 10 min. (2,5 km),

Celkový čas jízdy (bez zastávek): 2 hod. 50 min. (170 min.)

Celková délka okruhu: 36 km (v Česku 18,5 km, v Polsku 17,5 km)

RIZIKA A NEBEZPEČÍ NA TRASE

Z náměstí v Náchodě k nádraží ČD a přes železniční přechod k Čedoku doporučujeme přejít s kolem pěšky. Při projíždění sídliště v Běloveské ulici dejte pozor na auta vyjíždějící z parkovišť. U hraničního přechodu v Bělovsi raději širokou vozovku přejděte.

Pozor! Ve Velkém Poříčí u vodní elektrárny budete projíždět asi 200 m úzkým profilem.

Cyklistům připomínáme, že chodec má vždy na společné komunikaci přednost.

Od restaurace U Hanušů ve Velkém Poříčí, do Hronova a Žďárek je trasa vedena po krajské silnici s menším automobilovým provozem. Přesto jeďte opatrně při pravém kraji vozovky!

Lesní cesty v NP Stolové hory jsou vhodné jen pro horská kola! Pomalu a opatrně sjíždějte zejména z rozcestí Pod Lelkovou Górą do Jakubowic. Lesní cesty jsou za deště kluzké!! Nebezpečný je i prudký sjezd z Jakubowic na krajskou silnici Kudowa Zdrój - Kartów po místy nerovné asfaltové silničce.

ZAJÍMAVOSTI NA TRASE

Náchod - renesanční zámek Náchod - původně gotický hrad ze 13. stol. založený rytířem Hronem. V letech 1556 -1614 přestavěn rodem Smiřických na renesanční zámek. K zámku náleží francouzská zahrada, anglický park a vojenský romantický hřbitov. Hradní příkop obývají medvědi Ludvík a Dáša.

- Římskokatolický kostel sv. Vavřince z r. 1553 na Masarykově náměstí.

- Galerie výtvarného umění (bývalá zámecká jízdárna) v ulici Smiřických. Výstava ruského malířství z 19. stol.

Běloves - pěchotní srub Březinka - objekt uveden do stavu z roku 1938 včetně dobové fungující filtrovny, agregátem pro výrobu elektřiny, místností pro osádku a střelecké místnosti. V objektu je vojensko-historická expozice věnovaná výstavbě opevnění v letech 1935 -1938.

Velké Poříčí - letiště pro sportovní létání.

Hronov - Rodný domek Aloise Jiráska, Jiráskova ul. 90. Roubená lidová architektura z 18. stol. Expozice je věnována osobnosti a dílu spisovatele.

- kostel Všech Svatých a pozdně renesanční zvonice z r. 1610 na okraji starého hřbitova.

Žďárky - Doly- zbytek bývalých dolů. V současné době v objektu občerstvení v letní turistické sezoně.

Pstrážna - Skanzen lidové architektury - lidové stavby z oblasti Sudet, pečení chleba v originální peci.

- Evangelický kostel z r. 1848.

Národní park Góry Stolowe (1993) krajinně atraktivní křídový horský masív pokrytý z 89% lesy. Chráněné území tvoří křídové pískovce a slepence - pískovcové věže, skalní hříby, pseudokrasové jeskyně, rokle, soutěsky, četné vyhlídky, naleziště vzácných rostlin, biotopy lesní zvěře a chráněných druhů živočichů.

Kudowa Zdrój - Aquapark „Vodní svět“ - plavecký bazén dlouhý 25 m, dětský bazén, bazén s masážemi, tobogán dlouhý 92 m, solarium, sauny, - Lázeňský park se zřídly minerální vody, solno-jodovou jeskyní Galos - Kostnice z r. 1776 u kostela sv. Bartoloměje v Czernné

STRAVOVÁNÍ A UBYTOVÁNÍ

Náchod

Hotel Elko, Českých bratří 498

tel.: 491 427 266

Hotel Zimní stadion, Na Strži 1795

tel.: 491 423 965

Hotel U Beránka, Masarykovo náměstí 74

tel.: 491 433 118

Hotel U Města Prahy, Masarykovo náměstí 66

tel.: 491 421 817

Hotel Bonato, Běloves, Lázeňská 102

tel.: 491 424 540

Motorest U Pavla, Polská 375

tel.: 491 421 701

Hronov

Penzion Prajzok, Hronov, Husova 223

tel.: 491 482 338

Kudowa Zdrój

Hotel Wrzos, 1-go Maja 52

tel.: +48 748 663 866

Hotel Krokus, 1-go Maja 32

tel.: +48 748 661 035

Hotel Kosmos, Buczka 16

tel.: +48 748 664 512

Jakubowice

Hotel Góry Stolowe, Jakubowice 3

tel.: +48 748 663 866

STRAVOVÁNÍ

Náchod

Restaurace Panorama, Masarykovo náměstí

tel.: 491 421 123

Restaurace Reduta, Pihovská 340

tel.: 491 543 047

Restaurace Sokolovna, Tyršova 207

tel.: 491 426 523

Nádražní restaurace - vlakové nádraží

tel.: 491 426 337

Restaurace Sport, Běloveská 900

tel.: 491 423 236

Restaurace Pod Montací, Běloveská ul.

tel.: 491 426 425

Občerstvení Korunka, Kladská 120

tel.: 777 801 033

Velké Poříčí

Hostinec U Hanušů, Poříčská 182

tel.: 491 482 482

Pivnice Obecní dům, Náměstí 102

tel.: 491 482 278

Restaurace Sokolovna

tel.: 491 482 651

Hronov

Restaurace Radnice, Hronov, náměstí Čs. armády 5

tel.: 491 482 219

Restaurace Rohan, Hronov, Husova 246

tel.: 491 482 137

Restaurace U Pilouse, Hronov, Dvorská 229

tel.: 491 485 192

Restaurace „C“ Hronov, náměstí Čs. armády

tel.: 604 509 282

Žďárky

Hostinec „U Benešů“ Žďárky 112

tel.: 608 768 151

Pohostinství Žďárky

tel.: 491 482 190

Občerstvení Doly (jen v sezoně)

tel.: 606 572 002

Pstrážna

Pstruzi v Dolině Stavů, Pstrazna 9

tel.: +48 748 662 819

Krčma v Pstraznej, Pstrazna 13

Kudowa Zdrój

Restaurace Amfora, 1-go Maja 11

tel.: +48 748 661 359

Restaurace Piekielko, Moniuszki 2

tel.: +48 748 663 829

Restaurace Aquapark, Moniuszki 2a

tel.: +48 748 664 502

Restaurace Pub Parking, Moniuszki 2a

tel.: +48 603 045 055

Bar Toronto, Kosciuszki 23

UBYTOVÁNÍ

Náchod

Penzion PEPI, Karlovo náměstí 88

tel.: 491 724 186

Ubytovna KČT Náchod, Běloves, Železniční 310

tel.: 776 325 394

Privat Stanislav Mašek, Lázeňská 39

tel.: 491 423 445

Autocamp Náchod, Běloves, K Tábořišti

tel.: 607 188 100

Privat U Pastuchů, Malé Poříčí 89

tel.: 491 426 181

Žďárky

Penzion Vilemína, Žďárky 99

tel.: 491 491518

Kudowa Zdrój

Penzion Krokus, 1-go Maja 34

tel.: +48 748 661 035

Penzion Sanssouci, Buczka 3

tel.: +48 748 661 350

Penzion Elizabeth, Buczka 14

tel.: +48 748 664 512

SLUŽBY PRO CYKLISTY:

Cyklo Tony, Mlýnská 304, Náchod

tel.: 491 421 594

Famos, Běloveská 851, Náchod

tel.: 491 421 888

Apollo, Kladská 1513, Náchod

tel.: 491 426 020

Opravy a prodej jízdních kol, J. Ryšavý, Náměstí 563, Velké Poříčí

tel.: 491 482 671

KT SPORT s.r.o., T. G. Masaryka 24, Hronov,

tel.: 491 481 155

INFORMAČNÍ CENTRA:

Informační a cestovní centrum Náchod, Kamenice 144

tel.: 491 420 420

Kulturní a informační středisko Hronov, náměstí čs. Armády 500

tel.: 491 483 646

Cestovní informační centrum Kudowa Zdrój, ul. Zdrojowa 40

tel.: +48 748 661 387

DŮLEŽITÉ INFORMACE:

Policie ČR tel.: 158

záchranná služba tel.: 155

hasiči tel.: 150

Policie PL tel.: 997

záchranná služba tel.: 999

hasiči tel.: 998

„Pozor! Překročení státní hranice na cyklistické trase č. 4281 (okruh T. G. Masaryka) je nepřipustné do zřízení hraničního přechodu v daném místě.“

PŘÍJEZD NA TRASU

Vlakem v ČR do Náchoda (trat' 026), **Malého Poříčí** (trat' 026), **Hronova** (trat' 026)

Vlakem v PR - do lázní Kudowa Zdrój

Turisté ze vzdálenějších míst mohou využít v sobotu a v neděli v letní turistické sezoně cyklobus CDS Náchod, který v ranních hodinách vyjíždí z Hradce Králové do Adršpašských skal přes Náchod, Velké Poříčí a Hronov a v odpoledních hodinách se vrací zpět.

Z HISTORIE VZNIKU TRASY

Návrh na vyznačení cyklistického okruhu místy, kde pobýval T. G. Masaryk v roce 1903, vzešel z polské strany. Své české přátele oslovil ředitel muzea v Czernné pan Kamiński. Stalo se tak v říjnu 2003 v Náchodě na jednom z prvních pracovních setkání organizátorů oslav 750 let Náchoda a 650 let Kudowy Zdroj. Hned poté se začali pravidelně scházet zástupci Náchoda a Kudowy Zdrój, aby připravili vyznačení a vybavení trasy i vydání tištěného průvodce. Bylo rovněž dohodnuto, že okruh bude veden po stávajících značených nebo nových cyklotrasách, přičemž budou dodržována rozdílná pravidla značení v Česku a v Polsku. Sjednocujícím prvkem značení okruhu se tak stalo logo, umístěné na všech směrovkách a v Čechách také na silničních značkách. Značení trasy bylo dokončeno a informační panely s cyklistickými mapami na trase rozmístěny v červenci a srpnu 2004, několik týdnů před vyvrcholením oslav 750 let Náchoda a 650 let Kudowy Zdroj dne 11. 9. 2004, kdy se vedle řady kulturních a společenských akcí v obou městech uskutečnila také první cyklistická jízda po okruhu pojmenovaném po prvním československém prezidentovi T. G. Masarykovi.

Tento projekt byl financován v rámci Iniciativy INTERREG IIIA program ČR-Polsko

Cyklotrasu připravili:

Město Náchod, Město Kudowa Zdrój, Obec Velké Poříčí, Město Hronov, Obec Žďárky, Svaz cestovního ruchu - Branka o.p.s., Správa Národního parku Stolové hory a KČT Náchod. Aktualizovaný dotisk 11/2005, vydalo Město Náchod ve spolupráci s obcí Velké Poříčí. Texty a technická spolupráce Ing. Jaroslav Rohulán, Ing. Vlastimil Hurdálek, Jaszek Kowalczyk a Janusz Korybo. Foto Lubomir Imlauf (5), Petr Toman (1). Grafický design a mapa Miloš Kaválek. Litografie reklamní studio Kazi Hronov. Tisk GZH s.r.o.

Cyklotrasa
Okruh T. G. Masaryka
KČT č. 22, 4020, 4281 a v Polsku

Náchod - Běloves - Velké Poříčí
Hronov - Žďárky Doly - Pstrážna
Pod Lelkową Górą - Jakubowice
Kudowa Zdrój - Czernna
- Kudowa Zdrój - Stone
Běloves - Náchod

Tento projekt byl financován v rámci Iniciativy INTERREG IIIA program ČR-Polsko

Cyklotrasu připravili:
Město Náchod, Město Kudowa Zdrój, Obec Velké Poříčí, Město Hronov, Obec Žďárky, Svaz cestovního ruchu - Branka o.p.s., Správa Národního parku Stolové hory a KČT Náchod. Aktualizovaný dotisk 11/2005, vydalo Město Náchod ve spolupráci s obcí Velké Poříčí. Texty a technická spolupráce Ing. Jaroslav Rohulán, Ing. Vlastimil Hurdálek, Jaszek Kowalczyk a Janusz Korybo. Foto Lubomir Imlauf (5), Petr Toman (1). Grafický design a mapa Miloš Kaválek. Litografie reklamní studio Kazi Hronov. Tisk GZH s.r.o.

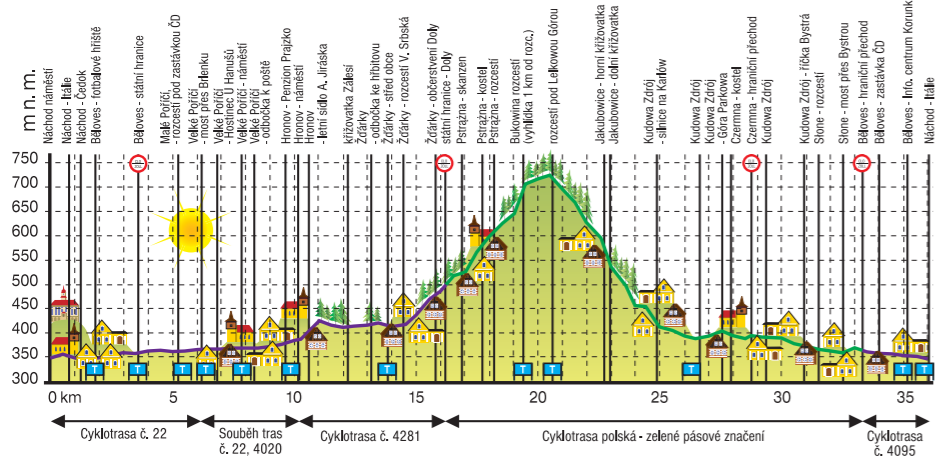
V Bělóvsi vede trasa podle fotbalového stadionu

Cesta vedoucí do Žďárek se stolovou horou Bor v pozadí

Možnost občerstvení poskytují pohostinství Doly

- v terénu vyznačené cyklotrasy
  - navrhované cyklotrasy
  - chráněné krajinné oblasti
  - národní parky
  - přírodní rezervace
  - zříceniny, hrady, zámky
  - kostely, kaple
  - pomníky, sochy
  - muzea
  - rozcestníky
  - vrcholy
  - vyhlídky
  - informační centra
  - informační tabule
- V terénu je okruh vyznačen logem umístěným na silničních značkách a směrovkách a Žďárky - ZDÁRKY - DOLY a ZDÁRKY - DOLY . V PR cyklistickými směrov. a značkami
- V mapě je okruh vyznačen

Skansen v osadě Pstrážna

Do Jakubowic vede trasa po lesní cestě

Okruh T. G. M. vede v Czerme kolem památníku tří kultur

Malebná krajina českopolského pohraničí, kterou vede okruh T. G. Masaryka

Rok 1903: Ve Velkém Dřevčíně u Hronova trávil dovolenou se svou rodinou Tomáš Garrigue Masaryk, profesor a budoucí 1. československý prezident. Rád cestoval, podnikal pěší výlety, jezdil na kole. Při svém pobytu na Hronovsku navštívil se svými blízkými také „český koutek“ v tehdejší Prusku - vesničky na svazích majestátného Boru. Je snad symbolické, že místa, která tehdy navštívil, se stávají v roce vstupu České a Polské republiky do EU, u příležitosti 650 respektive 750 let od první písemné zmínky o Kudově Zdroji a Náchodu, cílem přátel z obou stran donedávna téměř neprostopupné státní hranice. Osobou demokrata a Evropana T. G. Masaryka si tak připomínáme, že pomyslná čára dělící národy nepatří do Evropy. Chceme společně přispět k tomu, že jednou zmizí zcela a stane se nenávratně minulostí.

POPIS CYKLOTRASY

nadmorská výška	úsek (km)	Náchod - Bělaves - Velké Poříčí - Hronov - Žďárky - Pstrážna - rozcestí Pod Lelkovou Górrou - Jakubowice - Kudowa Zdrój - Czerma - Malá Čermná - Kudowa Zdrój - Slone - Bělaves - Náchod
351	0,0	Okružní trasa začíná a končí v Náchodě na náměstí . Projdeme pěší zónou ke kruhové křižovatce v Itálie a přes přechod k turistickému rozcestníku. Odbočíme doprava a teprve za železničním přechodem a přechodem pro chodce přes mezinárodní silnici v Čedoku nasedneme na kolo. Projdeme kolem budovy státní policie a před mostem odbočíme na křižovatce doleva. Jsme na cyklotrase č. 22.
351	2,0	Značky nás provedou sídlištěm pod Montací do Bělavse k fotbalovému hřišti a dále podél řeky až k hraničnímu přechodu v Bělóvsi .
258	3,5	Projedete se dále do Malého a Velkého Poříčí po nové cyklistické stezce. Z prvního velkopřířického rozcestí dále pojedeme po souběhu trasy č. 22 a 4020 (Okruh Stolové hory) vedeném až do Hronova na náměstí po nové krajské silnici.
409	14,0	Z Hronova nás logo okruhu vede dále do Žďárek opět po krajské silnici (cyklotrasa č. 4281), která má místy nový asfaltový koberec. Od rozcestí ze středu Žďárek vyjedeme proti toku Břenky. Místní asfaltová silnička nás vede zastávkou až na rozcestí pod Verpánkem. Odbočovat doleva na Vysokou Srbskou nebudeme. Pokračujeme přímo a doprava odbočíme asi o sto metrů výše. (Přímou bychom se dostali do Sedmákovice.) V krátkém stoupání mineme vlevo poslední žďárské stavení.
489	16,0	K hranici v Dolech to je již jen 1,5 km mírného stoupání po lesní, místy kamenité cestě. 100 m před hraničním přechodem na nás čeká zastávka v pohostinství Doly . (Otevřeno jen v sezoně). Za hranicí vystoupáme po měkké cestě lesem asi 300 m až na asfaltovou silničku v rekreační osadě Pstrážna . Po kilometru jízdy dorazíme k památkově chráněným objektům skanzenu lidových staveb a po dalším kratším strmém stoupání na křižovatku asi 100 m od evangelického kamenného kostelíka . Čeká nás další stoupání po asfaltové silničce. Vede nás zprvu loukami a pak serpentinami lesem až ke křižovatce pod Bukowinou Wik . Na ní trasa odbočuje doprava na lesní kamenitou cestu. Doporučujeme ale vyjet po silnici až na vyhlídku (730 m) na Bukowině Wik, vzdálené asi 1 km a pak se vrátit zpět. Vrstevnicová lesní komunikace dále prochází územím Národního parku Góry Stołowe . Po ní se dostaneme až na rozcestí „Pod Lelkovou Górrou“ . Odsud asfaltová silnice stoupá doleva až na vrchol Boru, nás však značky navedou doprava na měkkou lesní cestu. Po krátkém stoupání nás čeká již jen sjezd - lesem téměř až do Jakubowic a z této vesničky po asfaltce až na krajskou silnici z Kudowy Zdroje do Kartowa .
529	17,0	Křižovatka se nachází u rekreačního objektu 1-go Maja . Na křižovatce odbočíme doprava a po silnici sjedeme až do středu lázní, lázeňského parku a dále podle značek kolem Aqua-parku a lesem nad lázeňským parkem do Czerme ke kostelu sv. Bartoloměje a známé kostnici . Od kostela se budeme vracet k Náchodu ulicí Kościuszki.
593	18,0	
695	19,0	
718	20,5	
536	23,5	
395	27,5	
390	28,5	
389	29,5	